

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁSTI STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — — 2 „ — „

Na štvrt' roka — — 1 „ — „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.

Za vydanie zodpovedný

JÁN MOLNÁR, prälát

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.

Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Keď vešali kata.

Vo válečných zasadnutiach zákonodarstva krajinských vyslancov, ako sme už v predošlom čísle spomenuli, riaditelia a zákonodarcovia krajiny zodpovednou vážnosťou, suchou nestrannosťou a dôkladným odborníctvom radili sa o zásoch potravín, zabezpečení úrody, o odstránení obchodných ťažkostí a o príčinách opravde neznesiteľnej draboty. Snahu po vydobíí výfázstva našich hrdinov a zabezpečenie poriadneho stravovania obyvateľstva krajiny, na zreteli mal každý pri týchto poradách. Kresťanská ľudová strana v tejto debatte v krajinskom sneme ešte ani ku slovu neprišla, keď Pavel Sándor (Schlesinger), leopoldovského námestia pyšný židovský ablegát, z viac stotisíc korún pozostávajúceho ročného platu skrovne žijúci «jednoduchý kupec», dobrovoľný messiáš merkantilistov a veľkých bankov obranca, za svrchovaný čas považoval, aby celému kresťanstvu Uhorska do tvári šmaril rukavicu. Pavel Sándor (Schlesinger) a jeho druhovia od desaťročia po celej krajine búria «hneď figliarskym opisovaním, hneď dvojmyselným cílením» proti historickým triedam obyvateľstva krajiny. Kto by neznal merkantilistov chýrne výbuchy proti klerikálom, tisicholdášom a úžerníkom s pozemkami? V organizáciach najstrakatejších obvodov, s najvyberanejšími prostriedkami, tento podzemný boj vedú proti triede uhorských statkárov a proti všetkým vrstvám kresťanského obyvateľstva krajiny. Buď Bohu chvála, že kresťanské obecnstvo konečne už aj u nás otvára oči a rozhodne začína oproti stavať sa vyžieraníu židovských merkantilistov, dračov.

Prítomne neni sme už viac natoľko neorganizovaní, nestojíme natoľko bez rady a obrany proti intolerancii, netrpezlivosti, dotieravosti a nadutosti tých nových «madarov», ako volakedy pred dvoma desaťročiami.

V krajinskom sneme tam je kresťanská ľudová strana a opravde nadľudskou rozhodnosťou a silou bráni veľké záujmy historickej triedy kresťanského Uhorska a zpo medzi jej členov, neraz i takých, čo buď z osobnej zaslepenosti, buď z ľahkomyselnosti, posial ešte vždy nevedia dostatočne oceniť veľkú významnosť, do života hlboko siahajúceho, obranného jej povolania.

Počas terajšej svetovej vojny kresťanská ľudová strana sdržovala sa pretriasania otázok náboženských. Vyzývavé odchýlenie sa veľkých bankov ale od pôvodného ich povolania, kresťanskú ľudovú stranu prinútilo ku nestrannej, lež ostrej kritike týchto ústavov. Mammutské organizácie veľkého kapitálu, pri chybných nariadeniach vlády, monopolisujú celé tržišie potravných článkov. Tieto bezpodmienečne potrebné ústavy kreditného života, miesto toho, žeby silou ich kapitálu posilňovaly hmotný život krajinského obyvateľstva, válečné pomery považujú za zodpovednú príležitosť rýchleho a nesmierneho zbohatnutia. Tak chytro chcú zbohatnúť, ako to ani myseľ nedá sa statočnou cestou.

Po celej krajine sossbierajú a nakopia masť, slaninu, hrach, šošovicu, fazulu, kukuricu atď. atď. tým cíelom, aby ich ceny do nekonečna pozdvihly. Od plodínarov za tri koruny kúpenú masť, ubiedenému obecnstvu predávajú po osem koru-

nách a pri tom ešte prekážajú, aby potravné články zo zahraničia dovážané boli za lacnejšie ceny. Pri rekvirovaní zbožia a aj iných potravných článkov obecenstvo sdierajú celé légie agentov. Kresťanská ľudová strana dôrazne ohradzovala sa proti úžere bankov a obrovskému vyžieraniu odpredaj a kúpu sprostredkujúcich agentov. Štefan Rakovszky súrne žiadal válečné odanenie veľkých peňažných ústavov, ktoré biednym položením obecenstva nemilosrdne zneužívajú skrze to, že figliarskym ustálením vysokých cien, zabezpečujú si posiaľ neslýchané dôchodky. *Vláda je toho vinou, že u nás banky prišly ku tak veľkému pántstvu.*

Kresťanská ľudová strana verejno-hospodárskymi a sociálno-politickými dôvodami napadla veľkých bankov «obrovské dôchodky bez práce» a na konfesionálnu štatistiku bankárov ani len necielila. K upovedomeniu nestranej verejnej mienky krajiny treba priklincovať, že **ostrá kritika kresťanskej ľudovej strany vstahovala sa jedine na chybné, hriechne, zkazonosne a nanajvyš nebezpečné válečné účinkovanie veľkých bankov.** Potrebnosť a oprávnenosť tejto kritiky uznala nielen kresťanská strana parlamentu, lež uznal ju i sám Vázsonyi.

Keď v mene kresťanskej ľudovej strany Štefan Rakovszky poukázal na podstatu tejto záležitosti a svetlometmi pravdy posvietil na «úkryty bankov», keď spravodlivú verejnú mienku celej krajiny označujúcimi slovami ťažké obžaloby zdvihol proti *garazdovaniu bankokracie*, vtedy zo strelných zákop leopoldovského námestia vyskočil Pavel Sándor (Schlesinger) a s výkrikom: *«radšej mám otvorený konfesionálny boj, ako zahalený»*, chcel sa vymenovať za obrancu nielen veľkého kapitálu, lež i celého židovstva. Ponevác ale kresťanská ľudová strana nepreukázala mu tú službu, aby z veľkých spoločenských a verejnohospodárskych otázok stravovania začala debatu antisemitickú, do čierneho blata svliekol statočné mená všetkých tých, čo ešte nachodia sa v podaktorých peňažných ústavoch a podnikoch — vzdor toho, že sú kresťania. K okrášleniu menoslova odsúdených válečných liferantov, odhalených úžerníkov s potravnými článkami, Pavel Sándor

z plemena Schlesingerovcov opovážil sa na pranie postaviť najprednejších magnášov a pritom nešetril ani mrtvých, ani živých.

Smelý a opovážlivý machabeus leopoldovského námestia, pohlavár sensálov a vigécov, miesto toho, žeby statočných kupcov bol bránil proti úžere veľkých bankov, oboril sa na Štefana Rakovszkého. Neoboril sa na Vázsonyiho, ktorý o veľkom kapitáli to isté hovorí, čo kresťanská ľudová strana, lež napadol len Rakovszkého. Hrozne múdry, veľmi zmužilý a nadmieru statočný krajinský tatko leopoldovho námestia na to sa podujal, že zadusí, zničí, umlčí, zabije a pochová Štefana Rakovszkého. Hlavu Štefana Rakovszkého krkavcom leopoldovského námestia slúbil s takou istotou, ako keby to bol tak jednoduchý gšeft, ako predkúpa obilia. Najprv širil len upodozrievanie, zastienenie, potom ale vyrukoval s popravištom. Skvelá spoločnosť Alžbetinho, Tereziovho a Leopoldovského námestia v ten deň v húfoch prišla do krajinského domu, aby sa dívala a kochala v tom, ako leva kresťanskej ľudovej strany sožere hiena leopoldovského námestia. Isté noviny škodoradostne už popredku veštily, že v tomto boji nad vodcom kresťanskej ľudovej strany zvíťazí Pavel Sándor-Schlesinger.

K ospravedlneniu bankov a veľkého kapitálu Pavel Sándor Schlesinger verejnej mienke krajiny za korisť chcel hodiť kresťanskú ľudovú stranu a jej vodcov. V službe svätého a neuraziteľného veľkého kapitálu, so žltým flakom inkompability na jeho plášti, zlatými refazmi Hitel- a Kereskedelmi Banky hmotiac na ramenách, s olovenou pečatou Hungaria mlynu na čele, Pavel Veliký vystúpil na dejiste a všetky svoje hriechy svaliť chcel na Štefana Rakovszkého.

Lahkomyselnejšie, bezzákladnejšie a opovážlivejšie ešte nikdy a nikto nezdvihol obžalobu, ako to Pavel Sándor Schlesinger opovážil sa urobiť proti Štefanovi Rakovszkému. Tento veľký očisťovateľ verejného života Uhorska ale v úcte tak vysoko stojí pred celou krajinou, že zjašeným merkantilistom naňho prsknuté blato ani podošvu jeho topánok zašpiniť nemôže. Osobná a politická statočnosť Rakovszkého, jeho snahobiely čistý charakter, vôbec známy puritanismus, hrdosťou sú verejného ži-

vota Uhorska a silou kresť. ľud. strany. Samosebou sa rozumie, že Rakovszky v jeho odpovedi všetky falošné proti nemu zdvihnuté obžaloby, s mravnou prevahou prečistého mužského ducha a silou jeho rečníctva, rozdrvil na pazderie. Záležitosť jeho fabriky, jeho uchádzanie sa v záujme chudobných ľudí, ako slnko skvele stoja nielen pred forumom parlamentu, lež aj pred súdom celého obyvateľstva krajiny. Na jeho osobnej a politickej poctivosti neni ani zblaviny, ani najmenšieho flaku. Zlomyselnému žalobníkovi nepošťastilo sa «zaobalenú inkompatibilitu» dokázať na Rakovszkeho, ako ludožrút protokolovanému merkantilistickému furtákovi leopoldovského námestia, nepošťastilo sa čorňanského poslanca «zadusiť v jeho vlastnom blate.»

Práve naopak stalo sa všetko, čo chcel Pavel Sándor-Schlesinger. Po debatte tohoto válečného zasadnutia pred celým obecnstvom krajiny ešte vo väčšej úcte stojí neohrozený a bez všetkej škvrny Rakovszky, ktorý v tomto rečovom boji nielen seba samého skvele ospravedlnil, lež spolu aj svojho protivníka zlámal a na popravište postavil tým, že mu nepodvratne na čelo vpálil Kainov biľag dokázanej inkompatibility. Pavel Sándor-Schlesinger padol do tej jamy, ktorú kopal Rakovszkemu. Kátó leopoldovského námestia k tomu mal dosť rozumu, aby dlhej trvácnosti kontraktom zabezpečil sa u elektrickej spoločnosti, ktorej je hl. správcom, aby si zadovažil 5—6 úradov, masných dôchodkov, aby bez potreby a práva natisknul sa za obhájcu židovstva, aby ako opozičný poslanec, veľké banky vládou rôznymi monopolmi opatrené, bránil v tej nádeji, že ho vyvolia do správy Obchodnej Banky. K tomu ale už nemal ani rozumu, ani mravnej smelosti, aby proti Rakovszkemu zdvihnuté obžaloby dokázal, *vzdor toho, že Rakovszky paragrafy zákona nemilosrdne citujúc mu na hlavu, doprosta vyhodil ho z parlamentu. Vyzeralo to práve tak, ako keď kata obesia.*

Keď Pavel Sándor hore vstal, aby asi po desiaty raz znova začal rečniť, celá snemovňa netrpezlivo kričala: «No včul toho už dosť bolo!» Prosil chcel, aby zle srozumným jeho slovám mohol dať pravého smyslu. Na čo Vázsonyi správne poznamenal, že by lepšie bolo, keby dobre po-

rozumené jeho slová jednoducho odvolal. Ešte aj židovskí členovia parlamentu, bez rozdielu politického vyznania, pohoršili sa nad hlúpym a ľahkomyselným vystupovaním Pavla Sándor-Schlesingera, **ktorým ničoho neosožil krajine, nevyslovne mnoho ale škodil celému židovstvu.**

Z tohoto válečného zasadnutia teda zjašený krajinský tatko leopoldovského námestia miesto kože Štefana Rakovszkeho v jeho kapse niesol domov svoju vlastnú kožu. A keby mal čo len zbla stydlivosti, ani by sa s ňou viac neukázal v parlamente, lež hy ju ponúkol Obchodnej Banke, ktorá nateraz veľké gšefty robí s kožami.

Válečné zasadnutia krajinského zákonodarstva.

Georg Szmrecsányi

proti úžerníkom s potravinami.

(Dokončenie.)

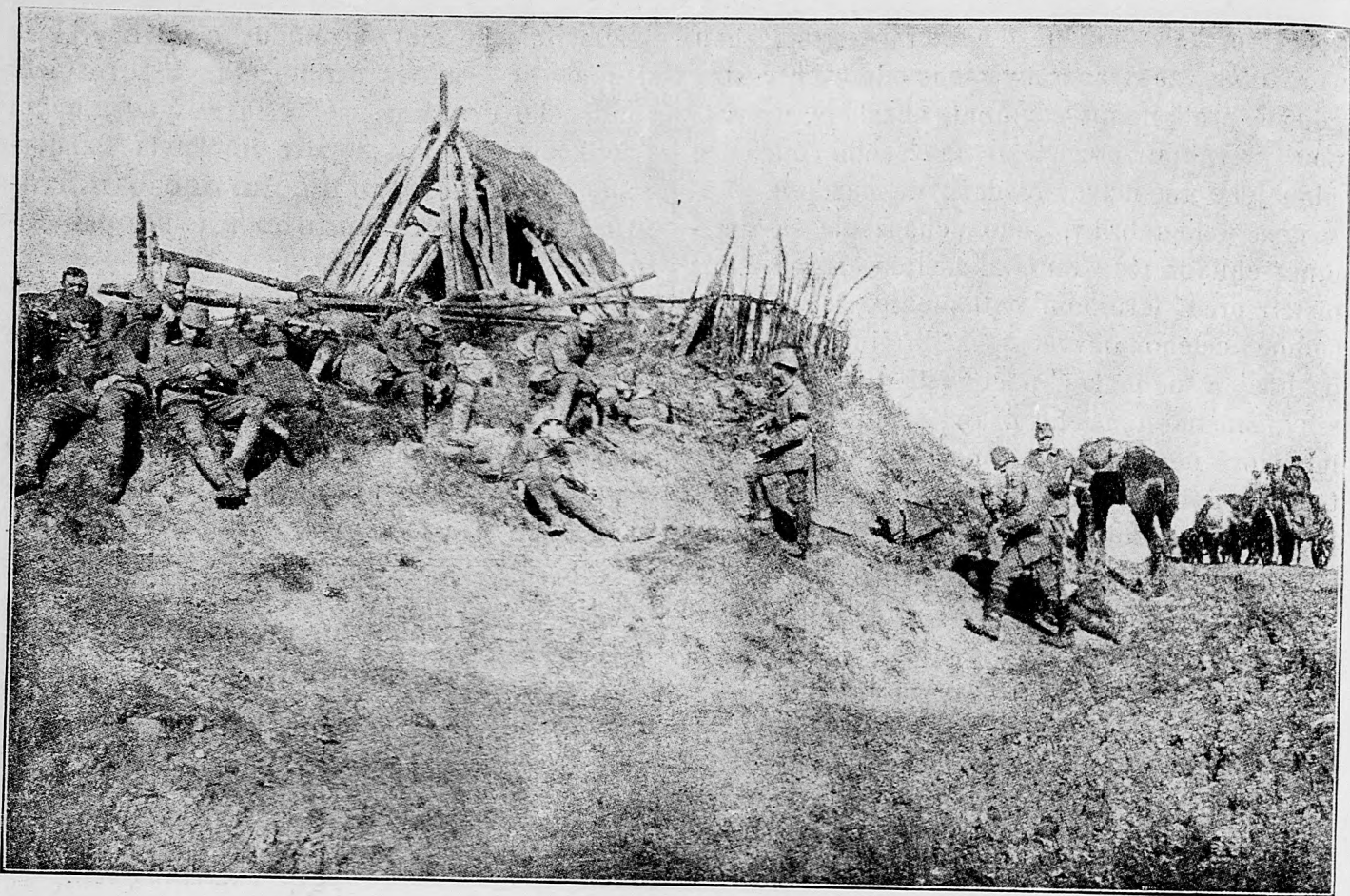
Odpoveď Pavlovi Sándor Schlesingerovi.

Aký cieľ mal pri tom Pavel Sándor keď nás napádal, to ja neviem. V tom ale sme všetci jednej mienky, že prísneho posúdenia zaslúži nie len ten, čo sem nepatriace mená spomína, lež aj ten, čo to odporúča. Proti tomuto my z kresťanskej ľudovej strany bojujeme už cez dvadsať rokov nášho jestvovania práve tak, ako dnes. Neviem si predstaviť, aký úmysel mal pri jeho nápadoch, zaiste sa ale nemýlim, keď tvrdím, že pán vyslanec preto držal za potrebné predniesť tu túto otázku, aby od iných veľmi háklivých záležitostí pozornosť odstránil. (Tak je! z ľavej.)

Toto zrejme prezraduje tým, keď z nepozornosti odvoláva sa na veľkú moc a mohutnosť židovského kapitálu a na to, že tak Úverková Banka ako aj Credit-Anstalt sú Rothschildovskými peniazmi utvorené ústavy, do ktorých správy na základe gothaiského almanachu najlojálnejšie vyvolili zpravcov, ktorí aj ochotne ufahujú sa v tieni židovského kapitálu. S týmto on rozumel knieža Esterházyho a iných z popredných magnášov krajiny, cieľom jeho pri tom bolo, aby poukázal na veľkú moc židovského kapitálu. Že sa takto prezradil, to snáď, už aj sám obanoval.

Pavel Sándor: Veľmi sa mýlite!

Georg Szmrecsányi: To je zrejmovou tendenciou reči pána vyslanca. O tom ale nech je presvedčený ctený pán vyslanec, že my túto otázku na površí udržime a pride čas, keď my tisíce a tisíce rodín poučime o tom, komu to môžu ďakovať, že musia hladovať a nevyslovnú biedu trpeť vtedy, keď ich udržiavatelía, za kráľa a vlast na bojišťach krv vylievajú. (Tak je! Tak je! z ľavej.)

Rozstrieľaný srbský dom.

Celú krajinu poučíme o tom, ktorí boli tí nesvedomiti a nemilosrdní vyžierači, čo i z trpkých slz biedou vycedených vedeli si sohnat kapitále. (Tak je! Tak je! z lavej.)

Váleční liferanti.

Pán ministerpredseda vie, kto všetko zaoberá sa sa s lifrovaním pre vojsko, aspoň v podstatnejších položkách. Tieto položky aj sú veľkej hodnoty, *bo veď na začiatku vojny jedon krajinský vyslanec, ktorý volakedy patrila ku opozícii a ju ziadne opustil, spojil sa s konsorciom, ktoré pre vojsko lifrovalo lichvu a sám dostal 18 millionov korún.* (Výkriky z lavy: To je hrúza! Kto je to?)

Géza Polonyi: Ivánka! (Vykriky: Tolko vyrobil?) Nevyrobil tolko, lež tolko obnášal tento jeho obchod.

Georg Szmrecsányi: Pán ministerpredseda zná lajster týchto liferantov?

Vilhelm Vázsonyi: Vychádzačov a sprostredkovateľov!

Georg Szmrecsányi: O vychádzačoch a sprostredkovateľoch neviem, menoslov liferantov ale zaiste nachodí sa v rukách pána ministra predsedu.

Št. Rakovszky: Sú medzi nimi aj krajinskí vyslanci?

Georg Szmrecsányi: To neviem. Pána ministerpredsedu sa ale pýtam prečo nezakročí proti tým, čo bezprávne a neslušne do výšky ženú ceny, čo bezprávne miešajú sa do hospodárskeho života krajiny, čo z toho bezprávne fahajú ošoh? (Tak je! z lavej.)

Gróf Béla Serényi, krajinský vyslanec, nedávno v jeho reči na to sa odvolával, že nikde po celom svete tolko šalbiarov, klamárov švindlerov, agentov nebehá, ako v Budapešti. Sdržujú sa nielen vo veľkej sieni Grand Hotelu, lež zaplavili celé mesto Budapešť. Ja pokojne a nestranným okom sledujem terajšie pomery. Vidím, že tu povstala celkom nová trieda: v jedálnach popredných hostincov a v zábavných miestnosťach objavujú sa figúry, akých tam predtým nikdy nebolo vidaf. Ja každému doprajem, aby hmotne smáhol sa a požíval ovocie statočnej práce.

To ale nikdy nemožno rátať medzi statočnú prácu, keď dakto behom niekoľko krátkych mesiacov zarobí stotisíce, ba aj milliony.

Keď preto takéto objavy bilagujem ako nečestné, zahubné a pre celú krajinu nebezpečné, očakávam, že bez rozdielu politickej strany každý schvaľuje túto moju mienku. (Vsestranné schvaľovanie.)

Štefan Rakovszky

proti vyžieraniu ľudu.

Pavel Sándor-Schlesinger, zjašený židovský tatko krajiny, veľmi sa hnevá na kresťanskú ľudovú stranu. V jeho besnote neraz pohudre veľa hlúpostí. Tak minulú opovážil sa to povedať, že *kresťanská ľudová strana tiež má jej panamy a že on Rakovszkeho zadusi v jeho vlastnom blate.*

— **To je už predsa veľká bezočivosť!** — skríkol naň hneď Štefan Rakovszky a ostro žiadal, aby Pavel Sándor hneď na flaku dokázal, čokoľvek o ňom vie.

Ctený pán vyslanec dovolil si povedať o mne — pokračoval Rakovszky — že ma zadusí v mojom vlastnom blate. (Hnutie.) Jestli ctený pán vyslanec je chlap na mieste (Veľké hnutie.), vtedy to hneď včul urobí a povie, čo je to za blato, v ktorom by ma zadusiť mohol. Čakám a na všetko odpoviem v mojej reči.

Všetko to, čo v súvisе s mojou osobou povedal o kartelloch, všetko to vôbec, čo tu o mne tvrdil, ako veci nepravdivé zapieram a odvrhujem od seba. **V záležitostiach druhých ľudí som len vtedy zákročil, keď sa o tom jednalo, aby som pomohol chudobe. To som urobil.**

Nevystatujem sa s tým, že na moje čelo vpísané sú inkompatibility a že tu sedím v povedomí toho, že k tomu nemám práva. O mne to nikto nemože povedať, preto aj *vyzývam cteného pána vyslanca, nech tu hneď všetko povie, čokoľvek o mne vie. Zvedavý som čo počujem.* (Hnutie.)

Pavel Sándor: Keď budem vidieť, že je to na čase. (Hluk z lavej a krajnej lavej.)

Štefan Haller: Teda nesdvíhajte také obžaloby. To vás charakterizuje.

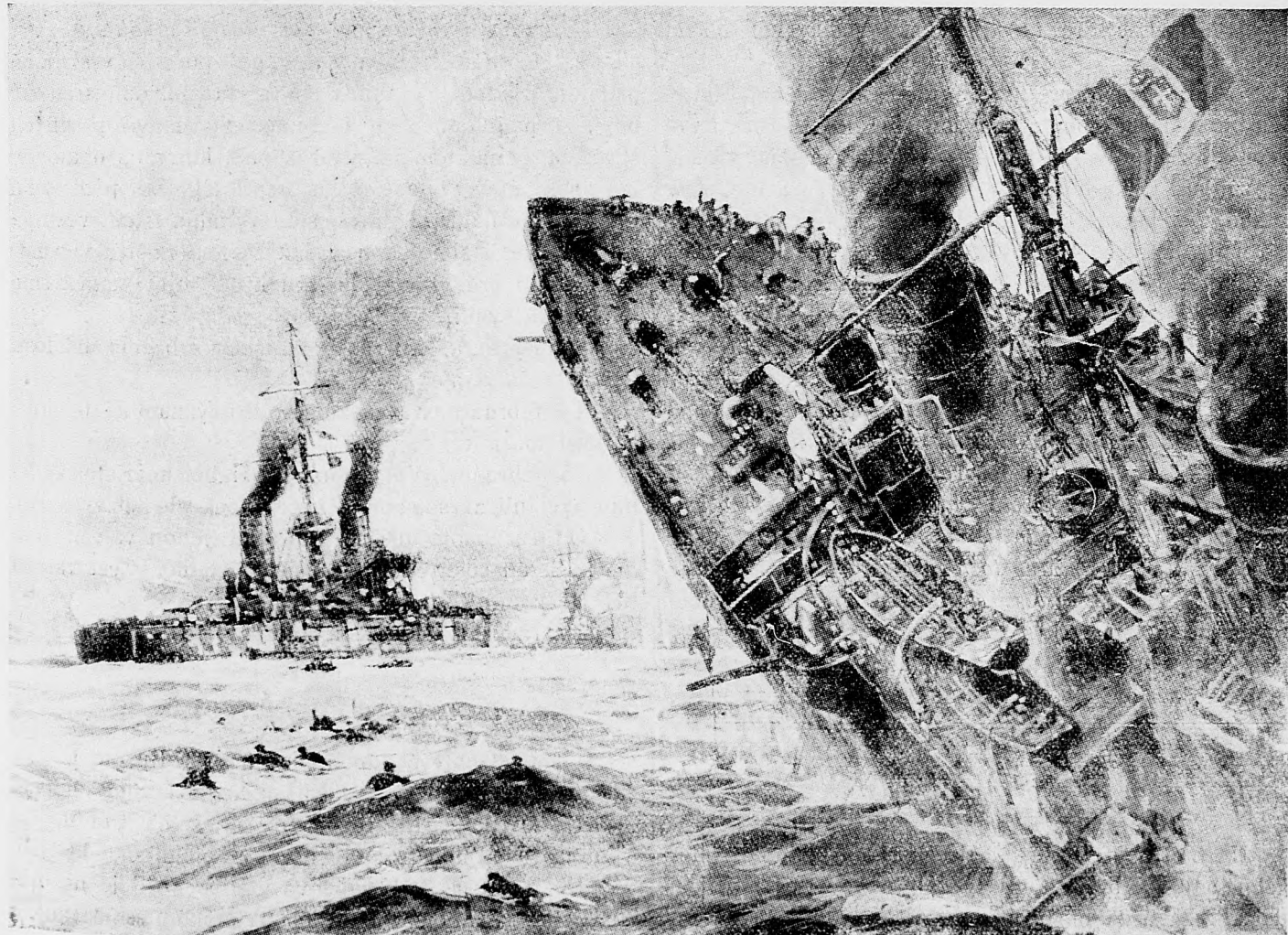
Štefan Rakovszky: Ešte raz prosím o slovo v osobnej záležitosti.

Predseda: Ráčite k tomu dať dovolenie?

Štefan Rakovszky: Posúdenie tohoto pokračovania sverujem na ctenú väčšinu. Ja som pána Pavla Sándora, ktorý tu povedal, že ma zadusí v mojom vlastnom blate, pred celou snemovňou dôrazne vyzval, aby to hneď urobil, jestli je chlap na mieste. (Hluk a smiech z pravej.) **On sa to zdráha urobiť.** Posúdenie takého pokračovania sverujem na vás. Veď mu ja dám odpoveď.

V sobotu, keď Georg Szmrecsányi Pavla Sándora najprv poslal na židovské tržišie, Štefan Rakovszky povedal reč, ktorou rozhadzujúceho sa žida na franfory zmlátil.

Vysvetlil Rakovszky, že v Nemecku ako správne pokračovali cieľom zahatenia drahoty. Spomenul, že ku nám zo susedného zahraničia za 1 korunu 80 halierov možno bolo doviezť viac vagónov masti a to vtedy, keď u nás za kilo masti pýtali 8 korún 50 halierov. Vláda toto zanedbala. Aj ryžu bolo možno doviezť. To sa tiež nestalo. Pre hrozné zdraženie masti obžalobu sdvíha proti Úverkovej Banke.

Bitka na mori.

V takých kritických časoch, keď je reč o potravných článkoch k udržovaniu života potrebných, neslobodno toľko zarábať, koľko dakto môže, lež len koľko srovnáva sa s povinnosťami, aké má každý, *koho v hraniciach našej vlasti vlastnou krvou a životom bránia naši hrdinskí vojaci.* (Tak je! Tak je! Čulé schvaľovanie z ľavej.)

Pánu ministrovi obchodu predkladám tú otázku, aby mi povedal, či pred 1. augustom 1914. Úverková Banka kupčila s masťou a so slaninou?

Karol Huszár: **Od gazdov po troch korunách kupovali masť a predávali ju po 8 korunách.**

Štefan Rakovszky: Ja to tvrdím, že ako ja dobre viem, Úverková Banka pred 1. augustom 1914. nekupčila s masťou, neshromažďovala zásoby masti, po celej krajine neposielala svojich agentov, neodporúčala masť v malých ohlasoch, o niekoľko dní pozdejšie ponúkala ju pobočnou cestou. **Vyžieranie ľudu nikdy neslobodno trpeť.**

Ja prítomne a nikdy, konfessie nenapádal som v tejto snemovni. Ja, pane vyslanec, nikdy neposmieval som sa z vašeho rabína, ako vy z môjho duchovného (Tak je! z ľavej.), ktorý zodpovedne svojmu šľachtnému povolaniu, podporujúc záujmy malých ľudí, zásteru oviazal si okolo drieka a tak vysluhoval chudobu v potravnom spolku, za to zaslúži pochvalu a nie aby ho vysmievali.

Ján Bartos: Pre tie kresťanské spolky bolí hlava Pavla Sándora.

Štefan Rakovszky: Pavel Sándor svliekol mená statočných ľudí. Ja som zvykol len zločincov postaviť na pranier. Pavel Sándor bojí sa o jeho peňažné vrecia a v záujme veľkých bankov preto toľko vyskakuje, aby millionárom leopoldovského námestia dokázal, ak veľmi potrebujú ho v parlamente.

Pavel Sándor ostatne keby v uctivosti držal zákony, ani nemá práva sedieť v krajinskom dome, bo ako hlavný správca elektrickej spoločnosti **verejn-j premávky gsefty má s vládou.** *Tomu je neodsťrieptelne tak! Vy ale, ktorý tu nemáte miesta, ktorý tu nemáte žiadneho práva keby ste v uctivosti držal krajinské zákony, vy sa opovážite držať tu prednášky o mravnosti verejného života, statočných ľudí chcete udusiť v blate, keď vás ale k tomu vyzvú. vtedy mlčíte.* (Tak je! Tak je! z ľava.) *Mne to len za česť slúži, keď taký protivník v mojej poctivosti šliape.* (Hlučné schvaľovanie a všestranný potlesk)

Pavel Sándor-Schlesinger dudral niekoľko nesrozumiteľných slov a potom sa odkludil z poradnej siene.

Stručný prehľad o válečných udalostiach minulého týždňa.

Na bojišti proti Rusom, krem riadneho delostreleckého boja v predošlom týždni nebolo zvláštnejšej udalosti. Následkom posilnenia uhorsko-rakúskych armád, dľa petrohradskej zprávy, Rusi sa boja našej offensívy.

Naši hrdinskí bojovníci na talianskom fronte víťazne odrazili viac nepriateľských útokov a pri Oslaviji od poslednej bitky dovezli 7 strojových pušiek, 2 prístroje na hádzanie min a 1200 zajatcov.

Rakúsko-uhorskými vojami posilnená albánska skupina obsadila Kavaju. Tamojšia posádka, žandári bašu Essada, zajatiu len tak mohli vibnúť, že na lodi ušli. Západne od Kavaju naše čaty dosiahly prímorie. Jedna naša podmorská loď pred Durazzom 16. februára potorpedovala jeden francúzsky parník, ktorý potom nabehol na zátoň.

Francúzi boja sa veľkej nemeckej akcie, ktorá po hrozných porážkach francúzskych a anglických vojov prítomne zaiste nevystane.

O vojne Turecka proti Rusom, časopisy antantu donášajú chýry, že Rusi zaujali tureckú pevnosť Erzerum v Malej Asii. Toto údajné víťazstvo Rusov úradne ešte není potvrdené.

O ďalších udalostiach svetovej vojny podávame nasledovné zprávy.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

O udalostiach bojišta proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

12. februára. Včera sme opäť početné výskumné oddelenia odbili. Vyvinuly sa aj tuhšie delostrelecké boje. V popoludňajších hodinách zo šiancu predných stráž od Tarnopolu na severozápad, ktorý už opätovne bol spomínaný, ponevác ho nepriateľ vzal pod palbu najťažšieho delostrelectva, sme vytiahli. Rusi v zanechanej posícii silne sa usalašili. Behom noci ale s jedným našim protiútokom, za prudkých bojov, znova sme ich odtiaľ vybili.

13. februára. Na ruskom bojišti zvláštnej udalosti nebolo.

14. februára. Na ruskom bojišti významnej udalosti sa nestalo.

15. februára. Vo východnej Haliči nepriateľskí letúni vyvinuli zvýšenú bojovnú činnosť, ale bez výsledku.

Od Tarnopola na severozápad jeden válečný nemecký letúň sotretil jedno ruské lietadlo. Cestovatelia lietadla zomreli.

16. Na ruskom bojišti polozenie je nezmenené.

Nemecko-ruská vojna.

O udalostiach východného bojišta proti Rusom, hlavný válečný stan nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

12. februára. Na rozličných miestach frontu vytrhnutia ruských patrol a menších oddelení sme odrazili.

13. februára. Polozenie vo všeobecnosti je nezmenené. Od Baranoviči na východ útokom sme zaujali dva predné šiance, ktoré Rusi na západnom brehu Sčary ešte držali.

14. februára. Odhliadnuc od niekoľko pre nás prajných srážok patrol, významnej udalosti sa nestalo.

15. februára. Položenie je vo všeobecnosti nezmenené. Na fronte armády generála grófa Bothmera bol živý delostrelecký boj. Pri Groble (na Serethe, od Tarnopola severozápadne) jedon nemecký válečný letúň soštelil jedno ruské lietadlo; riaditeľ a pozorovateľ zomreli.

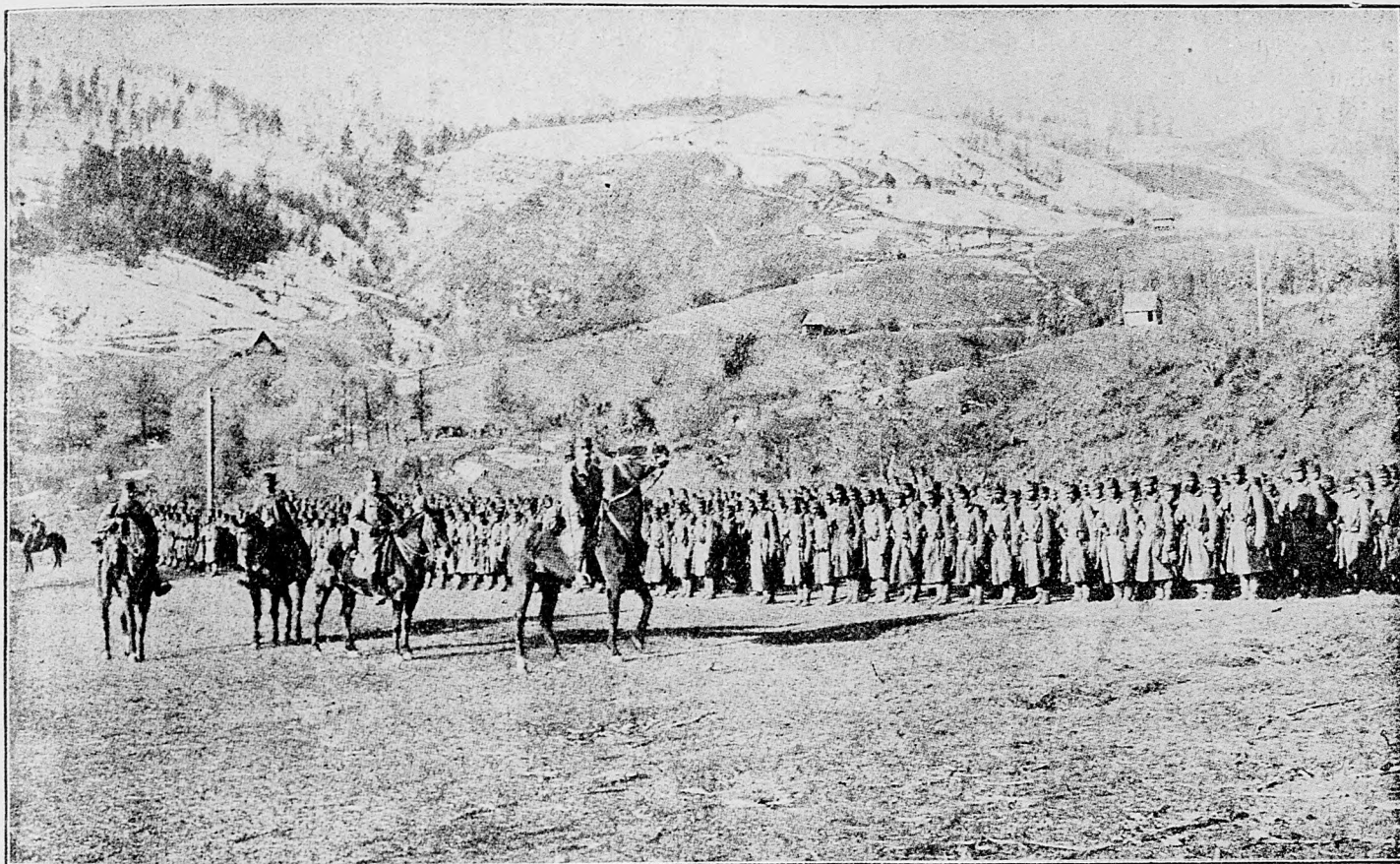
16. februára. Ponevác na celom fronte je sňahová fujavica, zvláštnej udalosti sa nestalo.

Operácie bulharských čiat na Balkáne.

O operáciach bulharských čiat na Balkáne, hlavný válečný stán bulharský vydal nasledovné úradné zprávy:

13. februára. Bulharské vojská včera obsadily Elbasan. Obyvateľstvo ich veľmi vrele vívalo. Mesto je ozdobené zástavami.

14. februára. Bulhari obsadili obec Fieri, od Valony na 25 kilometrov.

Prehliadka čiat v Čiernej Hore.

Vojna na Balkáne.

Operácie našich čiat na Balkáne.

O operáciach našich čiat na Balkáne hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

12. februára. Od Tirany na západ talianske čaty sa pokúsily o zpätzaujatie nami podmánených výškových posícií. Naše čaty všetky útoky odrazily.

13. februára. Na juhovýchodnom bojišti zvláštnej udalosti sa nestalo.

14. februára. Predné voje v Albánsku operujúcich cis. a kráľ. válečných sil prišly ku dolnému toku Arzenu. Nepriateľ cúvol na južný breh rieky.

15. februára. Na juhovýchodnom bojišti nič nového.

16. februára. Na juhovýchodnom bojišti položenie je nezmenené.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

12. februára. Na prímorskom fronte od niekoľko dní sú znova čulejšie delostrelecké boje. Naše čaty dnes ráno na odseku Rombon jednu posíciu nepriateľovu zaujali, tri strojové pušky ukoristily a zajaly 73 alpinských vojakov.

13. februára. Na odseku Rombon nočný útok Talianov, urobený protii posíci od nich vyrvanej, sme odrazili. Nepriateľ miestami vyvinul čulú delostreleckú činnosť. Ako takmer každý deň, Gorici sa tiež dostalo niekoľko bomb.

14. februára. Na prímorskom fronte kanónový boj včera na jednotlivých miestach bol veľmi prudký. Našu na území Rombona novšie zaujatú posíciu, proti viac nepriateľským útokom, sme podržali.

15. februára. Na korutánskom fronte nepriateľské delostrelectvo včera na oboch stranách údolia Seisery a Seebachu bombardovalo naše posície od Reibla západne; o pol noci začalo živú palbu na náš front medzi údolím Fella a Wischbergom. Pri Flitschi Taliani večer urobili útok proti našej novej posícii na území Rombona. *S veľkou ich ztrátou sme ich odohnali.*

Na prímorskom fronte prudký kanónový boj trvá ďalej.

16. februára. Na prímorskom fronte a na pripojujúcej sa časti korutánskeho frontu delostrelecký boj trvá ďalej. Na doberdovskom odseku prišlo i ku boju s hádzaním mín a ručných granátov. Na Javorčeku jednu taliansku poľnú stráž po ôsmy raz sme vyhnali z jej posície.

Predný priestor našej novej posície na Rombone kryjú nepriateľské mrtvoly.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný štáb nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

12. februára. V Champagne po veľmi prudkej, proti jednej časti nášho frontu urobenej palbe Francúzi večer od majera Maison de Champagne (od Massigesu na severozápad) prešli do útoku a v šírke nie celkom 200 metrov vnikli do našej posície. Na výšine Combres obsadili sme kraj jeľnej jamy, ktorú Francúzi pred našou zákopou rozhodili.

13. februára. Vo Flandrii po čulom delostreleckom boji naše patrole a silné výskumné oddelenia vnikli do nepriateľových posícií, previedli niekoľko zdarných rozhodení a od Boesinghetu na juhovýchod zajali vyše 40 Angličanov.

Včera a predvčerom anglické delostrelectvo s dobrým materiálnym zdarom bombardovalo mesto Lille. Ztratu alebo vojenskú škodu nám tým nezapríčinilo.

Na fronte rozprestierajúcom sa medzi labasséiskym kanálom a Arrasom, taktiež od Somme na juh válečnú činnosť obťažovalo čistý výhľad prekážajúce počasie.

V boji svedenom 9. februára na okolí od Vimy na severozápad zajali sme dovedna 9 dôstojníkov a 682 hláv mužstva. Naša korisť je 31 strojových pušiek, dva prístroje na hádzanie mín a iný válečný materiál.

Medzi Oise a Reimsom rozprestierajúce sa nepriateľské posície naše delostrelectvo vzalo pod tuhú palbu, ktorej dobrý účinok v nepriateľových zákopách naše patrole ustálily.

V Champagne, od St. Marie à Puy na juh, v šírke asi 700 metrov zaujali sme posície Francúzov a zajali sme 4 dôstojníkov spolu s 202 vojakmi. Od Massigesu na severozápad dva prudké útoky nepriateľove sa zmazali. V tej časti našej zákopy, ktorú Francúzi od Maison de Champagne na východ obsadili, boj s ručnými granátmi trvá bezprestajne. Medzi Maasom a Moselom

naše dva väčšie výbuchy predné zákopy nepriateľa na každom mieste v šírke asi 30—40 m. úplne rozbúrally.

V Lotharingii a vo Vogézoch boli čulé delostrelecké boje. Od Lusse na juh (od St. Dié na východ) jedno nemecké oddelenie vniklo do jednej napred postisknutej časti posícií Francúzov a zajalo vyše tridsať jágrov.

Roje našich lietacích strojov výdatne bombardovaly la-pannské a poperinghské osady pre stravovanie vojska a železničné osady nepriateľove. Proti Ghistellessu (od Ostende na juh) urobený útok nepriateľských letúňov nezapríčinil škodu.

14. februára. Živý delostrelecký boj na veľkej časti frontu trval ďalej. Nepriateľ v noci zase na Lens a Lievin nameril svoju palbu. Od Somme na juh vyvinul sa prudký boj o otvor jednej z našej posície vyčnievajúcej rozšírenej podkopy. Obkolesujúcim útokom vystavenej zákopy sme sa vzdali.

V Champagne od St. Marie à Puy dva protiútoky nepriateľa sme ľahko odrazili. Od Tahure na severozápad útokom sme dobili vyše 700-metrovú časť posície Francúzov. Sedem dôstojníkov a vyše 300 mužov sme zajali, tri strojové pušky a päť prístrojov na hádzanie mín sme ukoristili. Útoky s ručnými granátmi od Maison de Champagne na východ prestaly. Od Lusse na juh (od St. Dié východne) naším výbuchom rozváľali sme jednu časť nepriateľovej posície.

Pri Obersepte, blízko francúzskej hranice, od Pforta na severozápad, naše čaty v šírke asi 400 metrov zaujaly zákopy Francúzov a odrazily nočné protiútoky. Niekoľko tuctov zajatcov, 2 strojové pušky a 3 prístroje na hádzanie mín dostalo sa nám do rúk.

Roje nemeckých lietadiel na severnej časti frontu napadly železničné stavby nepriateľove a tábory jeho vojsk.

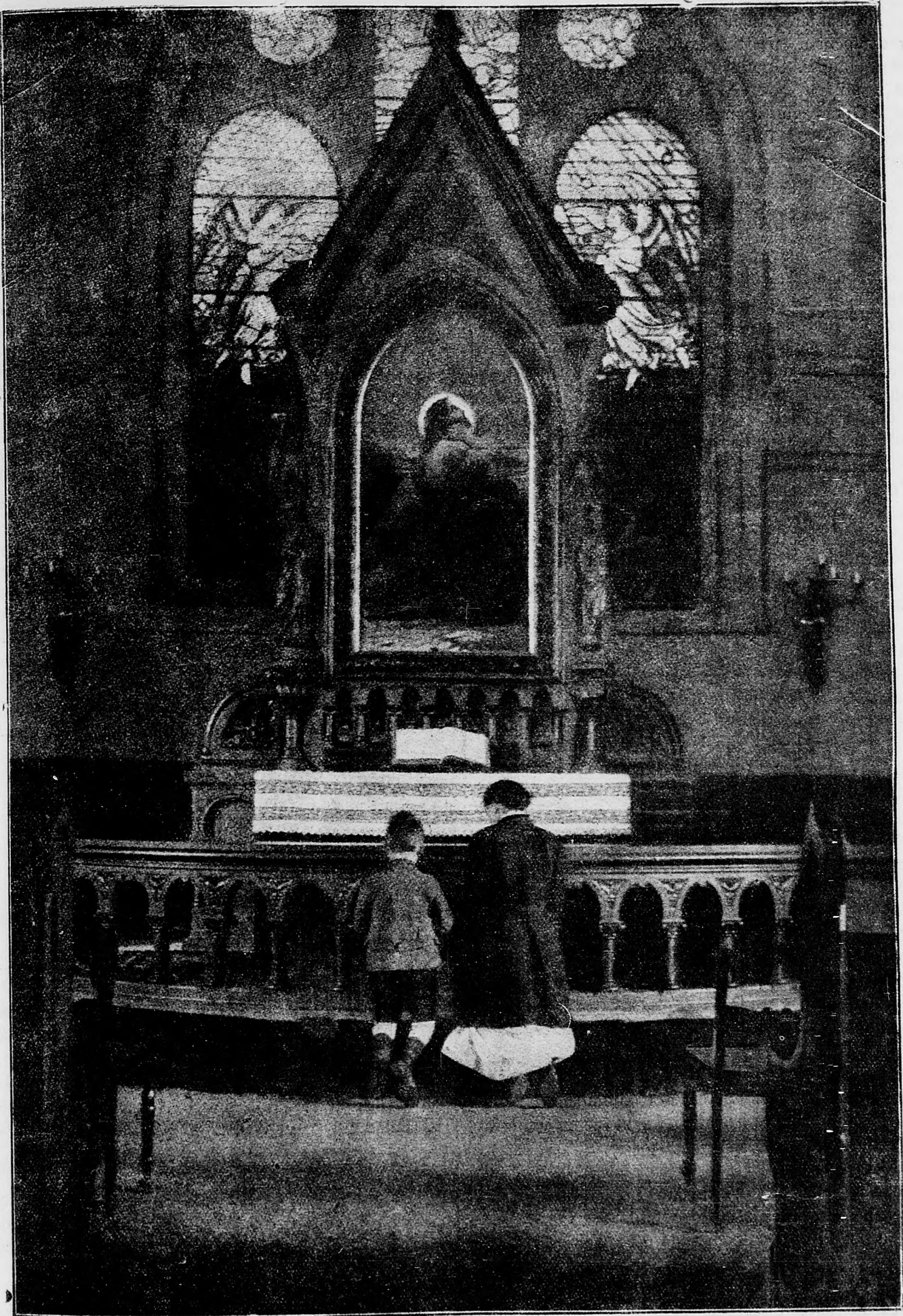
15. februára. Od Yperna na juhovýchod naše čaty po základnej príprave kanónovou a mínovou palbou zaujaly asi 800 metrov z anglických posícií. Veľká čiastka mužstva, ktoré zákopu držalo obsadenú, padla, jedného dôstojníka a sopár tuctov obecných vojakov sme zajali.

Na hradskej Lens-Béthune po zdarnom výbuchu obsadili sme kraj výbuchom spôsobenej jamy. Nepriateľ pokračuje v bombardovaní mesta Lensu a jeho predmestí.

Od Somme na juh bezvýsledné útoky Francúzov s ručnými granátmi zamenily do noci trvajúce kanónové boje. Od Reimsu na severovýchod upotrebením dusivého plynu prevedené pokusy Francúzov o útok ostaly bez účinku. Nepriateľ v Champagne po silnej delostreleckej príprave urobil slabší útok proti našej novej posícii od Tahure na severozápad. Ľahko sme ho odrazili.

Od Maasy na východ nepriateľ náš front medzi Flabasom a Ornesom vzal pod čulú palbu.

Jedon nočný útok Francúzov pred posíciou pri Obersepte, ktorú sme im boli vyrvali, sa rozpadol.

Dobrý Bože! Pomôž našemu otcovi, aby sa šťastlive domov vrátil.

16. februára. Angličania včera večer až trikrát bez zdaru útočili na posíciu, ktorú sme od Yperna na juhovýchod zaujali. Okrúhlym počtom 100 Angličanov sme tam zajali.

V Champagne Francúzi sa opäť pokúsili zpätzaujať svoju posíciu od Tahure na severozápad. Ich pokus sa práve tak zmaril, ako v predošlý deň.

Vôbec búrlivé pršky prekážaly válečnú činnosť.

Anglická zpráva.

Anglický hlavný válečný stán 15. februára vydal nasledovnú úradnú zprávu: Po prudkom bombardovaní celého Ypernského frontu, ako aj výbežkov frontu od Hooge na juh, nepriateľ urobil proti nám viac útokov s pechotou. Medzi kanálom Ypern a železničnou do Cominesu vedúcou čiarou, Nemci v šírke asi 600 yardov vtiahli do čiar našich najprednejších zákop. Ostatné ich útoky sa zmarily. Mimoriadne prudká kanonáda na oboch stranách trvá bez prestania.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom a Francúzom.

O udalostach bojišťa proti Rusom, Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán turecký vydal nasledovné úradné zprávy:

12. februára. jedna nemecká podmorská loď 8. februára vo výške Beiruthu strelila torpedu do francúzskej obrnenej lode «Suffren», ktorá za dve minúty utonula. Z mužstva, počítujúceho 850 hláv, nikoho nebolo možno zachrániť.

Mezopotámsky front:

Jedno výskumné oddelenie, ktoré sme vyslali smerom Seik Saidu, spustošilo nepriateľove telegrafické čiaru na tomto vidieku a jeden nepriateľský monitor palbou prinútilo k odplávaniu. Pri Felahii a Kut-el-Amare občas bola prestávajúca palba pechoty a delostrelectva. Naše dobrovoľné čaty 7. februára napadly nepriateľov tábor od Korny na západ. Boj trval aj v noci. Nepriateľa prinútili sme k úteku. Počas svojho úteku zanechal veľmi mnoho koristi. Mnohých sme zajali a veľké množstvo zbrane, streliva a zvierat sme ukoristili.

Kaukazský front:

Na ľavom krídle bola obapolná kanónová palba, ale bez významu. Nepriateľa, ktorý jednu našu posíciu zaujal, protiútokom sme opäť odohnali, medzi čím utratil mnoho mrtvých.

13. februára. Jedon nepriateľský torpedoborec, ktorý sa pokúsil sblížiť sa ku vchodu Dardanellskej užiny, palbou našich batterií sme odohnali.

Na ostatných frontoch nestalo sa zmeny.

Mezopotámsky front:

14. februára. Zistili sme, že dňa 7. februára predpoludním následkom nášho zdarného útoku, ktorý sme

urobili na anglický tábor v Blatihu, od Korny na východ, nepriateľ dal sa na útek a opustil svoj tábor. 500 mrtvých zostalo na bojišti. Jedno malé oddelenie nepriateľa, ktoré sa tu zdržovalo, sme tiež obkolesili v jeho skrytej posícií a celkom sme ho zničili.

Pri druhom útoku, ktorý sme medzi Kornou a Našriou proti Sukelčinu urobili, nepriateľ utrpel ťažké ztraty. Z tejto príležitosti aj jedon anglický politický agent bol ranený.

15. februára. Jedon náš lietací stroj preletel nad posíciu kut-el-amarského delostrelectva nepriateľovho a hodil 12 bomb, ktoré dosiahly veľmi dobrý účinok. Po porážkach, utrpených od Korny na západ pri Baltii, nepriateľ počas svojho cúvania zanechal veľmi mnoho mrtvých. Jeho ztraty ktoré utrpel v spomenutej bitke a odtedy, činia 2000 ľudí a 3000 zvierat.

Kaukazský front:

V tých prudkých posicionálnych bojoch, ktoré sa v posledné tri dni napriek veľkej zime a sňahovej fujavici previedly, nepriateľ utratil 500 mrtvých a 60 zajatcov.

Dardanellský front:

Dňa 13. februára vo výške morskej užiny jedon križiak, jedon monitor a jedna torpedová loď dvadsaťkrát bez účinku strelily proti Teke Burnu a Sed il Bahru, ale ich naše batterie prinútily k odplávaniu. Pri Adene v lesoch medzi Šejk Ozmanom a El Šallilem do klepa sme prilákali a takmer úplne zničili jedno výskumné oddelenie, ktorým sa podarilo zachrániť sa, zanechajúc všetko vystrojenie, utiekli ku Šeik Ozmanu.

Vojna na mori.

Nemecká podmorská loď potopila francúzsku radovú loď.

Berlin, 12. februára. Wolffova agencia oznamuje: Jedna nemecká podmorská loď 8. februára pri syrskom pobreží od Beirutu na juh potopila francúzsku radovú loď «Suffren». Loď za dve minúty utonula.

Náčelník admirálskeho štábu.

*

Radová loď «Suffren», ktorá r. 1899. bola dohotovená, obsahovala 11.730 tún so 16.700 koňskými silami. Jej rýchlosť obnášala 18 morských míľ za hodinu a mala 665 matrózov. Boly na nej štyri 30·5-centimetrové kanóny, desať 16·4 centimetrových rýchlopalných, osem 10-centimetrových a dvadsať 4·7centimetrových kanónov.

Francúzsky pancierový križiak «Duplex» utonul.

Lugano, 13. februára. Dľa časopisu «Secolo» francúzsky pancierový križiak «Duplex» na Stredozemnom mori nabehol na mínu a utonul. Päťsto matrózov lode sa utopilo.

(Pancierový križiak «Duplex» bol dohotovený roku 1900., obsahoval 7700 tún s rýchlosťou 20·9 morských míľ za hodinu. Bolo na ňom osem 16·4-centimetrových

rýchlopalných, štyri 10 centimetrové a desať 47-centimetrových kanónov. Počet jeho mužstva činil 504.)

Zdar Nemcov na Severnom mori.

Berlin, 12. februára. Wolffova agencia oznamuje: K úradnej zpráve datovanej 11. februára, v ktorej sme sdělili, že loď «Arabist» (minule chybné stálo «Arabic») naše torpedové lode zničili, pozatýmne musíme dodať, že jako sa pozatýmne iste ustálilo, aj druhá anglická loď, ktorú trafilo torpedó, tiež utonula.

Ďalej sa ustálilo, že z osobníctva lode «Arabist» veliteľa, loďného lekára, jedného dôstojníka paluby a 27 matrózov zachránili. Z týchto počas návratu, následkom padnutia do vody, loďný lekár a traja matrózi zomreli.

Náčelník admirálskeho štábu.

Zmizol jeden francúzsky križiak.

Paríž, 14. februára. (Agencia Havas.) Úradne oznamujú: Národné ministerstvo obáva sa o osud pancierového križiaka «Admiral Charmier». Križiak chodil na syrských vodách, ale nedal o sebe vedieť od 8. februára, v ktorý deň dľa nemeckého telegramu jedna podmorská loď údajne potopila jednu francúzsku válečnú loď.

Potorpedovaný anglický parník.

Londýn, 15. februára. Reuterova kancelária oznamuje z Malty: 5593-túnový britský parník «Springwell», ktorý bol na ceste do Indie, potopili. Mužstvo tu vyložili na breh.

Anglický križiak nabehol na mínu.

Londýn, 14. februára. (Úradná zpráva.) Križiak «Arethusa» na okolí východného pobrežia narazil na mínu. Obávajú sa, že križiak zahynul. Z mužstva desať ľudí sa utopilo.

Ozbrojené obchodné lode.

Londýn, 15. februára. Dopisovateľ «Times»-u oznamuje z Washingtona, že vládu zo strany Anglicka a Talianska neúradne upovedomili, že s trapným prekvením vzali v známosť, že sa americká vláda zdráha uznať právo ozbrojenia obchodných lodí.

Utonutie križiaka «Admiral Charmier».

Paríž, 15. februára. (Ag. Havas.) Utonutie križiaka «Admiral Charmier» dokázalo sa byť pravdivým. V blízkosti syrského pobrežia našli jednu plň, na ktorej bolo 15 vojakov, z ktorých ale už len jeden žil. Vojak rozpovedal, že potopenie stalo sa 8. februára ráno o 7. hodine a že križiak za niekoľko minút utonul bez toho, žeby mužstvo bolo mohlo vysadnúť do ochranných člakov.

Krestania katolici, organizujte Katoľickú Ludovú Jednotu!

Vojna v povetří.

Zdar našich letúňov pri bombardovaní talianskeho územia.

Dňa 12. toho mesiaca popoludní jedon roj našich morských letúňov v Ravenne spustošil dva železničné sklady, ťažko porúchal budovu nádražia, sirkovú fabriku a cukrovar a na niekoľkých miestach zapríčinil oheň.

Z corsinského prístavu jedna obranná batteria prudko strieľala na lietacie stroje.

Druhý roj našich letúňov viackrát trafil do plna pumpové diela v Codigoro a Cavanello.

Všetky lietacie stroje vrátili sa neporúchané.

Bombardovanie mesta Miláno.

Dňa 14. februára ráno jedon náš lietací roj, ktorý sa utvoril z jedenást lietadiel, na milánske nádražie a fabričné osady hodil bomby. Spozorovali sme husté oblaky dymu. Naši pozorujúci dôstojníci, nevíšajúc si palby nepriateľského delostrelectva a jeho obranných lietadiel, dľa plánu hádzali bomby.

Povetrný boj na celej čiare skončil sa v náš prospech, nepriateľský letúň sa utiahol.

Krem toho viac našich lietadiel s viditeľným zďarom bombardovalo jednu fabriku v Schie.

Lietadla sa všetky úplne neurazené vrátili.

Novší povetrný útok na Miláno.

Lugano, 15. februára: Dľa novších milánskych zpráv v pondelok popoludní okolo 4. hodiny nad Milánom opäť sa objavily rakúsko-uhorské lietadla a bombardovali mesto.

Lugano, 16. februára. Dľa úradnej zprávy agencie Štefani včera ráno okolo 4. hodiny rakúsko-uhorské námornické lietadla bombardovali Riminy. Dľa zprávy nepriateľské lietadlá, následkom palby obranných kanónov hneď sa vzdialily v severovýchodnom smere. Škoda zapríčinená vybušením bomb neni veľká. Z občianskeho obyvateľstva dvaja boli ranení.

Rím, 15. februára. Ako Štefaniho agencia oznamuje, rakúsko-uhorské lietadla zjavily sa i nad mestom Schio. Tu shodené bomby 6 ľudí zabily, 6 ranily.

Bulharský cár u nášho kráľa.

Bulharský cár Ferdinand I. z rakúsko-uhorského hlavného válečného stánu v pondelok, 14. februára, o 9. hodine na bulharskom dvornom vlaku prišiel do Viedne. Hlavné mesto Rakúska z tejto príležitosti bohate bolo ozdobené zástavami, zvlášte bulharskými. Na skvostne ozdobenom severnom nádraží cára Ferdinanda v zastúpení jeho veličenstva kráľa čakal následník nášho trónu Karol Franc Jozef. Tam bola jedna čestná kompánia 39. spoločného pešieho pluku s hudobným sborom, vojenský veliteľ generál barón Kirchbach, generálmajór Keki, miestodržiteľ barón Bleiben, bulharský vyslanec Tošev s osobníctvom vyslanectva

a veľké obecnstvo. Následník trónu vo vozni privítal cára Ferdinanda. Sosadnúc z vozňa cár Ferdinand prehliadnul čestnú stotinu, predstavili mu na nádraží prítomných hodnostárov a po predstavení bulharského ministerpredsedu Radoslavova, hlavného veliteľa bulharskej armády Jekova a ostatného sprievodu cára následníkovi trónu, cár Ferdinand s arcikniežatom Karolom Franc Jozefom na dvornom hyntove za neprestajného oslavovania obecnstva zaviezli sa do Koburgskej paloty, kde sa cár Ferdinand ubytoval.

Bulharský cár pred 12. hodinou v parádnej uniforme rakúsko-uhorského maršalla s maršallskou paličou v ruke za oduševneného oslavovania obrovských zástupov ľudu zaviezol sa do Schönbrunnu, kde ho jeho veličenstvo kráľ privítal v uniforme maršalla ozdobenej stužkou rádu Cyrilla a Methoda. Dvaja panovníci sa bozkali, utiahli sa do izieb jeho vničenstva, kde sa za dlhý čas shovárali. Potom bola hostina, na ktorej mimo dvoch panovníkov a následníka nášho trónu boli prítomní bulharský ministerpredseda Radoslavov, hlavný veliteľ bulharskej armády Jekov, bulharský nádvorník Savov, viac členov cárovho sprievodu, bulharský vyslanec Tošev s osobníctvom vyslanectva, uhorský ministerpredseda gróf Tisza, rakúsky ministerpredseda Stürgkh, spoločný ministri barón Burián a rytier Krobotin a dvorní hodnostári.

Po hostine cár Ferdinand s následníkom trónu Karolom Franc Jozefom išiel na byt dediča trónu navštíviť arcikňažnu Zitu, ale ju nenašli doma, lebo arcikňažna medzi časom išla do mesta. Cár Ferdinand asi za hodinu ostal u dediča trónu, kde si dal predstaviť dietky arcikniežacieho páru. Potom bulharský cár navštívil maželku arcikniežata Fridricha arcikňažnu Izabellu a odtiaľ zaviezol sa späť do Viedne do Koburgskej paloty, kde ho večer navštívil admirál arciknieža Karol Štefan so svojou manželkou.

Vlastnosti a chyby mlieka.

Čerstvo nadojené mlieko je nepriehľadné, biele, má zvláštnu vôňu a je sladkasté. Mlieko tak jako voda pri 0° dľa C. zamrzne a pri 100 stupňoch dľa C. sovre.

Mlieko neni čisto biele, lebo je trochu žltkasté, čoho príčinou je žltá masť, ktorá je v ňom obsažená. Obyčajné sobrané mlieko je už bledšie a strojom sobrané mlieko je modrasté biele. Keď v mlieku najdeme modrasté, žltkasté alebo červenkasté flaky, vtedy je mlieko alebo chybné alebo falšované.

Čerstvé mlieko má príjemnú, sladkastú chuť. Sladkastá chuť pochádza od mliečneho cukru. Jestli je mlieko horkasté, slané, alebo keď má akúkoľvek zkaženú chuť, tak je to mlieko chybné.

Zdravé mlieko má zvláštnu, príjemnú takú vôňu, ktorú už z ďaleka možno cítiť. Mlieko každú látku vezme do seba a zvlášte smradľavé plyny. Toto je príčinou toho, že tak často najdeme mlieko neprijemnej vône, zvlášte jestli mlieko po vydojení dlho stálo v

smradľavej, nečistej maštali, alebo v nečistej miestnosti manipulovali s ním.

Špecifičná váha (fajsúly) mlieka v mliečiarstve a v obchode má veľký význam. Jeden liter 15° dľa C. teplého mlieka dľa toho, že koľko je v ňom masti a syroviny, váži od 1.028 do 1.034 kg., špecifičná váha mlieka je teda 1.028—1.034. Priemerná váha mlieka je 1.034. Mlieko, ktoré má väčšiu špecifičnú váhu, je cennejšie.

Mlezivo je žltšie, jako obyčajné mlieko a je slané. Lahko sa svari. Treba ho nechať teľaťu, lebo ho ono nevyhnutne potrebuje a na požívanie je aj tak nie súce.

Chyby mlieka sú :

Modré mlieko. Túto chybu tak zvané modré mliečne bacilly zapríčiňujú. Modré mlieko má nepriemnú kyslastú chuť a vôňu, ktoré chyby aj na maslo prejdú. Proti tejto chybe sa tak môžeme brániť, že mlieko po vydojení naskutku dobre ochladíme a až po mútenie necháme ho na chladom mieste.

Červené mlieko. Červené mlieko je taká chyba, ktorú zapríčiňujú nielen bacilly, lež aj choroba alebo rastliny s červeným kvetom, ktoré krava zožerie. Najlepším ochranným prostriedkom je čistota. Červené mlieko povstane, jestli krv alebo krv barviaca látka prejde do mlieka. Mlieko môže dostať červenú farvu aj vtedy, keď krava dostane taký krm, v ktorom je obsažená červená farba.

Ťahavé mlieko. Túto chybu mlieka zapríčiňujú len drobní príživníci, jedna skupina ktorých rozpustí mliečny cukor a druhá v mlieku nachodiacu sa bielkovinu. Obrana proti tejto chybe mlieka je tiež čistota a držanie mlieka na chladnom mieste.

Horké mlieko. Často zkusujeme, že čerstvé mlieko príjemnej chuti, keď ho prevaríme, dostane horkú chuť. V takomto mlieku žijú senné alebo burgyňové bakteria, ktoré mlieko urobia horkým. V takomto mlieku vyvinú sa také jedovaté látky, od ktorých malé dietky dostanú žalúdkové a črevové choroby. Staré kravy často dávajú horké a slané mlieko. Takéto mlieko vždy osobite manipulujme. Horké mlieko môžu zapríčiniť aj jednotlivé krmivá.

Mlieko mydlovej chuti. Túto chybu tiež zapríčiňujú príživníci, ktorí pochádzajú z hniúcich látok a jakonáhle pod kravu dáme čerstvé stelivo, táto chyba mlieka naskutku prestane.

Piesočnaté mlieko. Pri tejto chybe vo vemeni kravy tvoria sa mliečne kamienky, ktoré pozostávajú z vápna, soli a zo sadnutých syrovín. Túto chybu zapríčiňuje zapálenie vemena alebo na vápno bohaté krmivá a voda. Mliečne kamienky riadne aj dojením možno odstrániť, ale jestli by sa toto nepodarilo, vtedy treba mlieko sčapovať. Toto nech robí zverolekár, lebo krava na túto chorobu ľahko vyhynie.

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Ako treba orať?

Na túto otázku je ľahká odpoveď. Orať treba dobre. Ale ktoré je to dobré oranie? Orač predovšetkým nech pozoruje na to, aby neoral vždy rovnako hlboko. Jestli vždy rovnako hlboko orieme, tak spodok brázdy časom tak ztvrdne, tak sa udlapčí, jako kaďby náročky bol ubitý. Cez takýto tvrdý spodok brázdy ani korieňky rastlín, ani dážďová voda nemôžu vniknúť do spodnejšej vrstvy pôdy. Ani vlhkosť spodnej pôdy nemôže cez túto tvrdú vrstvu presiaknuť do vyššej vrstvy a veru keď panuje suchota, rastlinám by veľmi dobre padla tá vlhkosť, ktorá sa v spodnej pôde nachodí.

Teda pluh pri každom oraní nech chodí v rozdielnej hĺbke. Najplytkejšie vtedy, keď láme strnisko, najhlbšie vtedy, keď koná miešajúce oranie, alebo keď pod jariny orie v jaseňi a konečne prostredne hlboko vtedy, keď sa orie pod siatie. Že také majú byť tieto hĺbky, to závisí od jakosti pôdy. Jestli je aj spodná vrstva taká dobre úrodná, tak pluh možno pustiť do takej hĺbky, v takej ho je záprah vstave utiahnuť. Ale jestli je na spodku zlá zem tak ju neslobodno vyorať, lebo by sme touto divou zemou dobrú vrchnú zem len pokazili. Túto spodnú zlú vrstvu pôdy treba len kypriť pluhom ku tomu cieľu slúžiacim. Lenže nielen hĺbku, ale aj šírku brázdy treba vždy meniť. Čím je brázda plytšia, tým môže byť širšia. Dľa tohto brázdy môžu byť najširšie vtedy, keď sa strnisko láme. Brázdy najužšie majú byť, keď sa orie pod siatie, bo cieľom orania vtedy je pripravenie dobrej postele pre zrno. A toto len úzkymi brázdami možno dosiahnuť. Pri jasennom oraní šírka brázd môže byť rovná s ich hĺbkou, alebo brázdy majú byť také široké, jako hlboko orieme. Dľa tohto teda aj šírka brázd má sa meniť dľa rozličných oraní.

Ale hĺbku a šírku brázd len tak môžeme primerane regulovať, jestli máme taký pluh, ktorým môžeme dľa ľubovôle hlboko a široko orať. Najlepšie pluhy sú tak zvané Sakovské pluhy, ktorými aj hlinastú, aj piesočnatú pôdu v takej hĺbke a s takými širokými brázdami môžeme orať, jako to cieľu patričného orania zodpovedá.

O prirodzenom liahnutí sa hydiny.

Hydina liahne sa prirodzeným a umelým spôsobom. Teraz prehovoríme si o prirodzenom liahnutí sa hydiny.

Prirodzené liahnutie je to, keď sa hydina vyliahné z vajca následkom teploty tela živého vtáka. Pri prirodzenom liahnutí sa hydiny dajme pozor na nasledovné:

1. Postarajme sa o dobrú miestnosť na liahnutie. Miestnosť nech je suchá, nech sa ľahko dá prevetriať a čistiť, nech je v nej ustavične 15 stupňov tepla dľa C. a nech je do poly tmavá. Pre sliepky, morky starajme sa o piesok, kdežto pre husy vždy držíme vodu vo väčšej nádobe na kúpanie.

2. Pripravenie dobrého hniezda je veľmi dôležité. Najlacnejšie hniezdo, ktoré sa aj najlepšie dá čistiť, môžeme zhotoviť z tehly, jestli tehly postavíme ku stene.

Štyrmi tehly uzatvorený priestor vyplníme pažitou a nad ním zo suchej slamy alebo sena spravíme okrúhle hniezdo. Medzi dve hniezda postavíme jednu doštenú stenu. Pred každým podsypaním treba nové hniezdo z čerstvej slamy spraviť.

3. Vajcia pred podsypaním treba pozorne vybrať.

4. Pri volení kvočiek tiež majme vzľáštnu starosť. Za kvočky upotrebme len také sliepky, ktoré pokojne sedia, sú tichej natúry a sú pri dobrej sile.

Niekedy niet zodpovednej dobrej kvočky. V taký čas upotrebme morky za kvočky, ku čomu ich môžeme privyknuť tak, že morku položíme na hniezdo, podsypeme jej so 2—3 bezcenné vajcia a morka za 2—3 dni privykne sedieť.

5. Vajcia pod kvočku podsypeme vždy večer. Pod jednu kvočku dajme len toľko vajec, koľko dobre zakryje, lebo len z dobre zakrytých vajec budú kurence. Teda radšej položme o 3—4 vajcia menej, ako viac.

6. Kým kvočky sedia, dávajme im vždy čerstvú vodu, dávajme im kukuricu a starajme sa o ich čistotu, lebo kvočka, ktorú napadnú červíci je nepokojná a zle sedí. Jestli by sliepka samovoľne nezišla s hniezda, vezmeme ju my odtiaľ a prinúťme ju, aby žrala, pila vodu a aby sa čistila.

7. Na siedmy deň presvedčme sa pri lampe, že či sú vajcia zaviazané. Ktoré vajce je čisté, takmer priehľadné, vezmeme ho z hniezda, lebo sa ešte dá upotrebiť. Dobré, zaviazané vajce, v ktorom už žije malé kura, je celkom tmavé a priehľadný je v ňom len ten priestorček, v ktorom sa nachádza povetrie.

8. Keď nastane deň liahnutia sa hydiny, dávajme veľký pozor, aby kvočka nezadlávila svoje mladé. Mladušké kurence je dobre vložiť pod ľahšiu kvočku, aby tam uschly.

CHYRNÍK.

Bulharské vyznačenie jeho veličenstva kráľa a následníka trónu. Dľa zprávy viedeňského «Reichspost»-u bulharský cár Ferdinand jeho veličenstvu nášmu kráľovi dal kríž hrdinstva I. a II. triedy, následníkovi nášho trónu arcikniežatu Karolovi Franc Jozefovi rád Cyrilla a Methoda s náhrdelnou retiazkou a kríž hrdinstva I. triedy a plukovníkovi Laxovi, rakúsko-uhorskému vojenskému attašéovi kríž hrdinstva III. triedy.

Jeho veličenstvo kráľ o vývine válečnej techniky. Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu prijal deputáciu viedeňskej polytechniky, ktorá mu odvdala jeden exemplár z príležitosti storočného jubiläuma polytechniky zhotoveného skvostného diela. Na reč rektora polytechniky odpovedajúc jeho veličenstvo medzi iným povedal, že sa nesmierne teší rozkvetu polytechniky.

Čo tam pracovali, koľko neúnavných pokusov tam previedli, všetko to, ako výsledky vojny ukazujú, prinieslo svoje ovocie. Jeho veličenstvo s najvрейším uznaním rozpomenul sa o službách poslucháčov polytechniky vo vojne a o obdivuhodných výsledkoch techniky na rozličnom poli vedenia vojny. Z najnovších technických diel počas vojny jeho veličenstvo osobitne zmienil sa o belehradskom novom moste, ktorý vyhlásil za obdivuhodný výsledok spoločnej práce rakúsko-uhorských a nemeckých vojakov.

Bulharský cár o rakúsko-uhorskej armáde. Uhorská telegrafická kancelária oznamuje z tlačového válečného stánu, že v sídle tlačového stánu počas válečného kinematografického predstavenia dávaného k počtu bulharského cára odohral sa povznášajúci výjav. Keď cár Ferdinand po predstavení vstal zo svojho miesta, v miestnosti shromaždení dôstojníci mu hlučne privolali na slávu. Cár Ferdinand ďakoval za oslavovanie a dôstojníkom povedal nasledovné:

— Teraz myslím na vašu znamenitú armádu, hrdinské skutky ktorej sme cestou výdobitkov s radosťou mohli obdivovať. Nech žije vaša slávna armáda.

Z biskupstva spišského. Do Bušoviec na miesto Jakuba Lánge, ktorý následkom porazenia 2. februára zomrel na fara v Slovenskej Vsi na odpuste, za administrátora poslaný je kěžmarský kaplán Michal Sztankó.

Načo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Jeho eminencia kardinál knieža-primas, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch pre katolícke válečné siroty obetoval 5000 korún. — Päťkostolský biskup gróf Julius Zichy na válečné dobročinné ciele daroval 3000 korún. — Z pozostalosti nebohého farára alištálskeho Imricha Kovátsa dostalo sa ešte ako ostatná ráta na podporu katolíckej tlače 1116 korún (spolu 71.236 korún). — Nitrianský opátkanoník Jozef Mihalka na válečný sirotinec «Ottokár» dal 100 korún.

Richvaldská (Spiš) organizácia Katolíckej Ludovej Jednoty 13. februára vydržovala svoju tohoročnú druhú poradu v prítomnosti asi 100 veriacich. Prednášky porady boli: Úlohy starých, žien a detí počas vojny; 2. Význam a uloha reholí v dnešnej dobe. Okrem toho predseda organizácie vrele odporučal prítomným krásny slovenský missionársky kalendár «Posol Sv. Gabriela».

Kňazské jubileum. Titus Hanuszek, bývalý provinciál Kapucínov a profesor bohoslovía, 8. februára slúžil svoju zlatú sv. omšu v Prešporke v kostole mníšiek Svätej Alžbety. Manuduktorom mu bol terajší provinciál Ludvík Wollin a kázeň mal kapucín Odorik Heinz. Jubilant takrečeno stále učil bohoslovcov rádu a napriek svojmu vysokému veku činí to ešte i teraz s mladistvou horlivosťou. Aj na obore duchovno-pastierskeho účinkovania nadobudnul si výtečné zásluhy. Za jeho výborné zásluhy vyvolili ho jedno za druhým dva razy za provinciála, viac ráz bol aj kvardiánom prešporského kláštora. Prítomne je direktorom teologického ústavu rádu.

Maximálna cena železného gazdovského náčinia.

Zo Szombathelyu oznamujú, že tamojší kupci so železom od fabrik teraz dostali najnovší cenník, ktorým fabriky odtedy, ako vojna vypukla, cenu železného hospodárskeho náčinia už štvrtý raz zdvihly. Ku pr. celu ocelových vidál o 14 percentov, následkom čoho sú ocelové vidly už 70 percentov drahšie, ako pred vojnou. Obchodníci so železom zaviedli pož. aby vláda ustálila najvyššiu cenu dôležitého železného tovaru.

Nový parádny čakov našich vojakov. Dľa zprávy časopisu «Bohemia» vojenský minister nariadil, aby z čakovov všetkých vojenských branží sňali duplovaných orlov. Vojaci dostanú nové čakovy, na ktorých duplovaný orol pravdepodobne bude nahradený rakuským a uhorským spoločným címerom. Na stampiliach vojenských veliteľstiev a ústavov, na mnohých miestach je už nový címer.

Škola invalidov v Košiciach. Štátny Sekretár ministerstva osvety gróf Kuno Klebersberg s ministerským radcom drom Bélom Kuhnom a tajomníkom Zoltánom Magyarym v piatok bol v Košiciach cieľom vyjednávania v záležitosti postavenia krajinskej školy pre invalidov v Kosiciach. V pláne je, že tamojší polepšujúci ústav pretvorí v školu invalidov. Štátny sekretár radil sa s vývodiacimi mešťanmi mesta a navrhol, aby v Košiciach cieľom zamestnania invalidov postavili dielne, výrobky ktorých by vojsko prevzalo. Košickú školu invalidov už 1. marca otvorí.

Zatknutí haličský dráči. Hlavnomestská polícia zatkla 59ročného priekupca s kožkami Jakuba Bullera z Radautzu a 48ročného obchodníka so šatami Samuela Buttermanna z Dobromilu, ktorí poskupovali veľké zásoby remeňa a vlny. Polícia ustálila, že Buller a Buttermann v Budapešti majú viac skladov, kde naskopili obrovské zásoby spomenutého tovaru. Polícia zásoby zhabala.

Sňatok slepeho vojaka. Dojímavý výjav odohral sa v matrikárskom úrade VII. okresu hlavného mesta: vojak 68. spoločného pešieho pluku Štefan Kalmár, ktorý oslepol na bojišti, uzavrel sňatok s Annou Schmidt. Ešte v lete sa obznali v Gödöllöve. Mladucha slúžila u správcu nemocnice pre slepých vojakov a Kalmára v tej nemocnici opatrovali.

Pozostalosť grófa Jána Pálffyho. Prešporská súdna stolica na pozostalosť grófa Jána Pálffyho pred pár týždňami nariadila zátvor a za kurátora pozostalosti vymenovala bývalého podpredsedu kurie Gejzu Bernátha. Kurátora, ako z Prešporka oznamujú, vo štvrtok uviedli do tohto jeho úradu.

Smrť. V Spišskej Novej Vsi (Igló) 3. febr. zomrel všeobecne ctený hodinársky majster Štefan Kasprák v 82. roku života svojho. V ňom Julius Kasprák, učiteľ v Rostokách, Eduard Kasprák, učiteľ vo Felkej a milosrdná mníška Patricia v Királyerdöde oplakávajú svojho otca. — V Levoči zomrela vdova Ondrejová Róth rod. Alžbeta Gura v 95. roku života svojho. Pochovali ju v Novej Vsi.

Válečné milodary. Baňsko-bystrický Oltárny spolok pre vojakov daroval 190 párov zápästkov, 39 párov nákolenníkov, 24 šálov a 9 párov štrimplí. — Bardiiovskí rim.-katolícki veriaci k spomoženiu uhorských zajatcov obetovali 50 korún. — Zo schránky Svätého Antona v Lubických Kúpeľoch na válečné dobročinné ciele dali 11 korún.

Lúpežnícka vražda. Z Košíc píšu: 29. januára ráno v hrozne popichanom stave našli pri hernádskom moste izebného maliara Ferdinanda Špišáka, ktorý, keď ho viezli do nemocnice, zomrel bez toho, žeby ho boli vypočuli. Polícia zaviedla prísne vyšetrovanie, kým konečne vysvitlo, že vraždu spáchal robotník Jozef Kovalčík, ktorý sa v túto noc zabával so Špišákom v krčme Weisovej, kde sa povadili, bo Špišák nechcel zaplatiť cenu pollitra pálenky. Keď odišli z krčmy, vadili a bili sa na ceste a Kovalčík v svojom hneve viac ráz vrazil Špišákovi nôž do srdca a keď ten už bez seba ležal na zemi, stiahol mu z nôh topánky a vzal mu peniaze. Vraha, ktorý sa priznal, zaviedli do väzenia.

Vyznačení Spišiáci. Za hrdinské chovanie sa pred nepriateľom landšturmistský husársky kapitán Mikuláš Ujfalussy dostal vojenský záslužný križ tretej triedy s válečnou ozdobou a landšturmistský husársky nadporučík Ernest Bethlenfalvy, veľkostatkár hunsdorfský, medailu «Signum Laudis». Za výtečné služby, konané pred nepriateľom, novovesský rodák, landšturmistský mernický poručík Vilibald Róth dostal korunový zlatý záslužný križ na stužke medailly hrdinskosti a tiež novovesskému rodákovi, landšturm. mernickému poručíkovi Eugenovi Piovarcymu dostalo sa najvyššieho pochvalného úznania. Podhradský rodák, landšturmistský hlavný lekár dr. Koloman Kaliwoda, na uznanie hrdinského a sebaobetavého chovania sa pred nepriateľom, vyznačený bol s medailou «Signum Laudis».

Vyplnená posledná žiadosť. Felkanský rodák, vojenský hlavný kňaz, prälát Ladislav Grúsz, ktorý pred rokom zomrel vo Viedni, žiadal si pred smrťou, aby jeho zemské pozostatky odpočívajú v jeho rodisku. Pre premávkové ťažkosti nebolo ale vtedy možno uskutočniť jeho poslednú vôľu, lež len teraz v januári, kedy už jeho mrtvolu previezli do jeho rodiska do spišskej Felkej, kde ju 24. januára uložili ku poslednému odpočinku.

Drahá ošipaná. Verejná nemocnica v Szigetvári od Andrásyho pánstva za 1542 korún kúpila jedného kŕmniku, ktorý vážil 406 kilogrammav. Z kŕmniku natopili 121 kilogrammov masti a jedna zadná šunka vážila 22 kilogrammov.

Prešporská universita v prvom polroku bežiacieho školského roku mala 147 poslucháčov, o troch menej, ako vlni.

Deväťmillionová pozostalosť. V Budapešti nedávno zomrela barónka Brunová Strahlendorf rodz. Irma Kraill, ktorá celý svoj majetok, obnášajúci 10 millionov korún, poručila na dobročinné ciele, na ľudové výchovacie ustanovizne.

Do pozornosti obchodníkov s konopným a lanovým semenom. Najvyššia cena konopného a lanového semena je ustálená: ale za semeno zvláštnej jakosti môžu povoliť väčšiu cenu. Ako totiž úradne sdeľujú dľa nariadenia ministra orby za metrický cent zvláštneho konopného semena do 15. marca slobodno vziať najviac 115 a za metrický cent zvláštneho lanového semena najviac 95 korún. Vzorky semien treba poslať Uh. kráľ. ústavu pre pestovanie konôp a lanu, ktorý cenu semena s pádu na pád ustáli.

Z ruského zajatia. Spišsko-hafčanský gazda Michal Čupka, rezervný vojak 67. spol. pluku, z Tschembanu (europejské Rusko) slovensky píše svojej manželke, že dostal od nej dve karotky; 3. decembra datovaná dopisnica došla do Hafky 31. januára.

Príjmy košicko-oderbergskej železnice v roku 1915. Príjmy uhorských čiar košicko-oderbergskej železnice obnášaly 22 millionov 751.807 korún, teda o tri milióny 872.971 korún viac, ako v predošlom roku. Uhorské a rakúske čiarly dovedna vykázaly príjmov 35 millionov 700.000 korún, kým roku 1914. len 6 millionov 300.000 korún.

Niet kolery. V týždni od 17. do 23. januára ani jedno onemocnenie, či odumretie na kolery neoznámili z územia Uhorska.

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Z 34. spoločného pešieho pluku košického: Kovács Štefan (Rétság) 16, Stankovič Ján (Legend, Novohrad) 5, marškompánia.

Z 12. spoločného pešieho pluku komárňanského: Kostyán Franc (Vágfarkasd) 6 †, Kosiba Matúš 5, Kotnes Franc 7 †, Kotnec Pavel 7, Kováč Florian (Bélapataka) 8, Kováč Alexander 8, Kralik Ján 5 †, Kaplán Ján 6, Kubovič Ján 7 †, Kürtös Alexander 10, Láclop Ignác 7, Laluha Štefan 8, Lanzó Ján 7 †, Lauko Jozef 3, Laurer Karol 11 †, Leitmann Gustav 9, Lencsés Michal 8, Lenhardt Jozef 9, Lozsi Ján 7, Machó Vilhelm 11, Machowicz Vilhelm 7 †, Madar Štefan 6, Markó Jozef (Nagytapolesány) 6 †, Matyó Jozef (Galgóc) 8, Malicher Lewzín (?) 8, Mellegh Štefan 9, Mészáros Franc 4, Mikle Franc 3, Minich Vilhelm 9, Mocin Dominik (Nyitrapereszlény) 8, Mojžiš Ján 8, Moravesik Ján (Pacola) 7 †, Möriz Karol 10 †, Mosaty Peter 7 †.

Z 29. jágerského bataillona: Fajčík Ján pri štábe, Frank Jozef 3, Palyo Ján 3, Szányi Štefan 3.

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Acsai Ludvík 7 †, Barišič Mikulaš 7, Bartue Franc 7, Bolesó Pavel 7 †, Braniš Michal (Gidrafa) 5, Chochoľaček Matej (Sziklabánya) 8, Czabaday Anton 7, Duhaj Alexander (Losonez) 8, Filó Józef (Nemeskosút) 5,

Fölkl Július (Bazin) 5, Görös Ladislav 1, Horváth August (Egyházfa) 8, Horváth Ignác (Kárpáthalas) 8 †, Horváth Jozef (Szencz) 8, Hrotkó Alexander 6, Jeskó Jozef (Alsóvölgy) 7 †, Karlik Ján (Dobar, Novohrad) 7, Kastl Karol 4, Koska (Palján) Ján 7, Kováč Lukáč (Susány, Gemer) 8, Kovačik Franc (Miava) 7 †, Krajčík Rafael 7, Kučera Jozef (Pozsony) 8, Losoncky Jozef (Farkashida) 8, Majna Rudolf (Csépanyfalva) štáb. oddelenie, Mayer Anton 7, Mézes Andrej 8, Michalek Ján (Malaczka) 3, maršk., Minarovič Alexander 7, Mikóczy Imrich 4, Moravek Matej (Lozornó) 8, Nagy Ladislav 8, Ondrašovič Juraj (Alsóbotfalu) 8 †, Patósy Florian 8, Pavlik Pavel (Turolúka) 8, Pflaunn Franc 1, Pisečni August (Lozornó) 5, Ponca Karol (Morvaor) 7, Preisler Jozef 1, Pretzner Ludvik 7, Puss Jozef 3. maršk., Risnyovszky Sylvester 8 †, Rajesány Valentin 8, Reisz Jozef (Szereď) 8, Ribecky Štefan 1, Sárkány Ján 5, Seres Michal 8 †, Škodák Matej (Galánta) 8, Šmogrovič Július 7, Stieglie Marcel 8 z., Summer Leonard (Orvište) 7, Švancara Ján 7 †, Savara Ján (Berenchróna) štáb. oddelenie, Strasky Martin (Búrszentgyörgy) 3, Török Michal (Gömörhegyvég) 8, Turányi Izidor 7, Vigh Ján (Galánta) 5, Voštinár Jozef 7, †, Zemko Štefán (Trnava) 8, Zemkovič Peter 8. Hochmann Alfred kadet (Nagyfödemes) 16 †, Ambros Ludvik 1, Andrla Ján (Gajár) 16 †, Bednarik Jozef (Nagyszombat) 16, Bednarik Karol (Szakolca) 2, Blažek Ignác 16, Blažiček Martin (Malaczka) 16, Bunčák Ludvik 3, Csiba Ján 16, Fekete Ján (Nagylég) 6 z. (zomrel v zajatí), Feranec August (Verbó) 7 z. (zomrel v zajatí), Ferenčovic Mikuláš 4, Förster Andrej 4, Friedmann Adolf 16, Furkó Ján 4, Gáspár Karol 4, Gelenesér Franc 4, Gustafik Jozef 4, Hlavatovič Franc 4, Heilmann Ludvik jedn. dobrovoľník cugsfirer 4, Horaček Štefan (Nagylévárd) 16, Hraszna Franc (Nagyszombat) 16, Hudik Ignác 16, Iván Alexander 4, Jančovič Ladislav (Alsókorompa) 16, Janyik Franc 16, Karovič Štefan (Lozornó) 16, Kolarik Ludvik 4, Kopunek Pavel 4, Krištofik Jozef (Nagyszombat) †, Kutsky Michal (Nagykovalló) 16, Maar Franc 4, Mandl Alfred

(Korlátkő) 16, Markovič Mikuláš 1, Mayer Jozef (Ligetfalu) 2, Mihalik August 4, Pir Arnold (Láb) 16, Reisner Dávid (Tótgurab) 16, Róth Michal 16, Semmel Max 16, Sidó Alexander 16 †, Sadjon Andrej (Ótura) 16, Takács Ludvik 4, Török Ladislav 4, Turek Cyrill 3 †, Untermeier Jozef (Detrekóváralka) 13 †, Viskup Ján (Krakován) 16, Vitalos Ladislav (Ivánka) 2.

(Pokračovanie nasleduje.)

Odkazy redakcie.

J. D. J. Váš ct. list doručili sme Katolickej Ludovej Jednote. — J. Sz. Z. Objednané čísla Vám pošlú.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskéj dĺžky LOREY VLASNI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovanu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužskými v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní ohnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť tieba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bycikle a gramofóny vo veľmi ľavých cenách na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almássy-tér 14.

Pýtojte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Amerikánsky
„Texas“ ručný mlynek

«Texas» ručný mlynek je najlepši a najlacnejši mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žalud atď. Na «Texas mlynku» zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 34 korún

ALOIS KIRÁLY následníka
Alexander Király
BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.
Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňnávať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s poštovou dobierkou:

70	75	80	85	90	95	100	110	cm.
Cena 1 kosy	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	2-90	3-00	5-90 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 1 kus pošielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma pošielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový kríž. Prosíme na každý pád žiadať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.